

Korszerű könyvtár, korszerű szolgáltatások – K2 továbbképzési sorozat

Szakmai beszámoló a Nemzeti Kulturális Alap pályázatára

[azonosító szám: 204104/01468]

Előzmények

A Könyvtári Intézet 2010-ben hívta életre a K2 kísérleti műhely elnevezésű virtuális kutatócsoportot. Az elsődleges cél a könyvtáros szakemberek és más közgyűjteményi munkatársak tájékoztatása, oktatása és bevonása volt az innovatív módszerek alkalmazásába. A műhely tevékenysége része volt a TÁMOP forrásokból finanszírozott *A nemzeti könyvtár az élethosszig tartó tanulásért* című programnak. A műhely működésére 2013 óta rendszeresen kaptunk támogatást a Nemzeti Kulturális Alaptól, amelynek hála a 2017-2018-as időszakban is sikeres rendezvényeket tudhatunk magunk mögött. A rendezvénysorozat korábbi szervezője Dr. Tóth Máté volt, aki bár továbbra is aktívan közreműködött, ez alkalommal átadta a stafétát a Kutatási és Szervezetfejlesztési Osztály kollégáinak: Bognár Noémi Erikának, Horváth Adriennek és Jávorka Brigittának.

A megvalósítás szakmai vonatkozásai

A négy alkalmas programsorozatból az elsőt a digitalizálás és elektronikus hozzáférés kérdéskörére fordítottuk, a másodikat a könyvtárak új szerepeire, míg a harmadik alkalommal a jövő könyvtári tereiről volt szó, a negyediken pedig egyetemi technológiai kutatásokat ismerhettünk meg. A műhelynapok közül kettőt még a 2017-es évben, kettőt pedig a 2018-asban szerveztünk. A témák és az előadók kiválasztása során törekedtünk arra, hogy a legtöbb érintett könyvtártípusban dolgozó könyvtári szakember megszólaljon, illetve olyan projektek kapjanak lehetőséget a bemutatkozásra, amelyek korábban máshol nem.

Szakmai tapasztalatok ismertetése

A könyvtári digitalizálás jelene és jövője

A továbbképzési sorozat első alkalma 2017. szeptember 26-án került megrendezésre A könyvtári digitalizálás jelene és jövője címmel. Az alkalom megszervezésének aktualitását jelentette a Közgyűteményi Digitalizálási Stratégia (KDS) megjelenése, amelynek megvalósításában az Országos Széchényi Könyvtár is nagy szerepet vállal. Ennek megfelelően a nyitóbeszédet Szalóki Gabriella, az EMMI Közgyűteményi Főosztály Könyvtári és Levéltári Osztály könyvtári referense tartotta, aki ismertette a dokumentum és annak megvalósításának fontosabb pontjait. Ezután Dr. Tóth Máté (OSZK KI) a 2017 nyarán a Könyvtári Intézet Kutatási és Szervezetfejlesztési Osztályán készült országos felmérésről beszélt, amely a nagyobb könyvtárak digitalizálási gyakorlatára fókuszált. Káldos János (OSZK) az Országos Könyvtári Rendszer projekt szakmai vezetője a nemzeti könyvtár digitalizálási helyzetképét,

céljait, vízióját, a 2017 és 2025 között megvalósuló digitalizálási stratégiáját, és ennek ütemezését ismertette az előadásában, majd Györffy Szabolcs (OSZK) ismertette a digitalizálásra, állományvédelemre szolgáló eszközparkot, továbbá a Digitalizálást Szolgáló Keretrendszert, amely segíti a digitalizálás folyamatmenedzsmentjét a kompetenciaközpontként működő intézményben. Szeberényi Gábor (PTE Egyetemi Könyvtár és Tudásközpont) a könyvtára digitális tartalomszolgáltatásait mutatta be. Az előadásokat követően szakmai fórum zajlott a digitalizálás témakörével kapcsolatban, amely lehetőséget biztosított a felmerülő gondolatok, szakmai kérdések megvitatására. A rendezvényen összesen 148 kolléga vett részt, amely messze felülmúlta a várakozásainkat, és jól mutatja, hogy a téma komolyan érdekeli a szakmát.

Könyvtárak új szerepben: Innovatív szolgáltatások

2017. november 30-án tartottuk a továbbképzési sorozat második alkalmát, amikor a hangsúly a könyvtárak megújulására, új szerepek felvételére és az innovatív szolgáltatások bevezetésére

került, Bognár Noémi Erika (OSZ KI) a közösségi irodák működését ismertette, és a kérdést könyvtári környezetbe helyezte. Kertész Zoltán (Békés Megyei Könyvtár) a könyvtára frissen induló projektjét mutatta be, amely egy makerspace kialakítása. A külföldön nagy divatnak számító szolgáltatás itthon még nem kapott akkora hangsúlyt, így a megyei könyvtár kezdeményezése pilot projektnek tekinthető. Arany Zsuzsanna (Budapest IX. Kerületi Szent-Györgyi Albert Általános Iskola és Gimnázium) a gamifikációról és annak könyvtári felhasználásáról beszélt. Tóthné Hegyi Judit (coach) pedig nem csak elméletben ismertette a könyvtári környezetben zajló coachingot, vagyis a bibliocoachingot, hanem gyakorlatokat is hozott a hallgatóság számára. Csikász-Nagy Ágnes és Szabó Piroska (OSZK KI) kis ízelítővel készültek a Könyvtártudományi Szakkönyvtár új szerzeményeiből, amelyek a szakmai nap témájához kapcsolódtak.

A jövő könyvtári terei

A szolgáltatások megújulása mellett a könyvtári terek funkciói is folyamatosan változnak, a harmadik műhelynapunkat 2018. április 20-án pedig ez a téma köré szerveztük. Az első előadó Dr. Virágos Márta (Debreceni Egyetem Informatikai Kar) volt, aki felsőoktatási könyvtári

innovatív terekről beszélt. Dr. Horváth Sándor Domonkos (Dr. Kovács Pál Könyvtár és Közösségi Tér) prezentációja a könyvtári helyiségek mint szerethető terekről szólt, és kimondottan Győr-Moson-Sopron megyei példákból indult ki, saját tapasztalatait gyűjtötte egybe. Szabó Piroska (OSZK KI) ez alkalommal is a Szakkönyvtár új szerzeményei alapján készítette el előadását, melynek címe Könyvtári terek a megújulás szolgálatában: nemzetközi kitekintés volt. Mikolasek Zsófia (József Attila Megyei és Városi Könyvtár) a könyvtári zöld terekről tartott előadást: a megyei könyvtárban 2010 óta foglalkoznak az ökológiai gondolkodással, a környezettudatosság terjesztésével, az erre való szemléletformáló neveléssel, programok szervezésével, a környezeti információk kiemelt gyűjtésével és szolgáltatásával. A szakmai nap utolsó előadásában Nagy Andor és Gulyás Enikő a „Cselekvő közösségek - aktív közösségi szerepvállalás” - EFOP-1.3.1-15-2016-00001 azonosítószámú a projekt munkatársai a Cselekvő Közösségek Wikit mutatták be, amely egy online közösségi tér, sok könyvtári vonatkozású szócikkkel.

Egyetemi technológiai kutatások

2018. május 25-én zajlott a továbbképzési sorozat utolsó szakmai napja Egyetemi technológiai kutatások címmel. A K2 történetében mindig is nagy hangsúly került az egyetemisták támogatására, a szakmának való bemutatásukra. Ennek fontosságát hangsúlyozta Jávorka Brigitta (OSZK KI) is nyitóelőadásában, amely során a könyvtárosok helyzetével kapcsolatos felmérés eredményeit ismertette. Ezután Radó Rita (OSZK-ELTE) mutatta be doktori kutatását, amely során azt vizsgálta, hogy a könyvtárakban milyen szervezeti változásokat okoz a könyvtári digitalizálás előtérbe kerülése és a digitális dokumentumok egyre nagyobb számú megjelenése. Komoly szakmai vitát indított dr. Tóth Máté (PTE, OSZK KI) előadása a személyzet nélküli könyvtárakról, aki rendhagyó módon az oktatói oldalt képviselte a szakmai nap során. Majd a Pécsi Tudományegyetem két hallgatója tartott előadást: Szabados Adrienn a Koha integrált könyvtári rendszerben rejlő lehetőségekről beszélt, míg Bálint István Ábrahám a mozgáskorlátozottak és érzékszervi fogyatékosággal élők könyvtárhasználatának segítésére hívta fel a figyelmet.

A megvalósítás eredményességének elemzése

A négy műhelynapon összesen 288 kolléga vett részt. A sorozat első alkalma, 148 résztvevővel magasan felülmúlta a korábbi elvárásainkat, így láthattuk, hogy ez az a téma, ami igazán érdekli a szakmai közeget.

Az idei szezonban újjáélesztettük a rendszeres online elégedettségmérést. A kérdőíveket úgy alakítottuk ki, hogy összehasonlíthatók legyenek egymással, csak az előadók nevét és az előadások címét aktualizáltuk. A kérdéssort az alkalmak után e-mailben küldtük ki azoknak a kollégáknak, akik a rendezvény során személyesen aláírták a jelenléti íveket. Bár a szervezés során előzetes regisztráció történt, azok a kollégák, akik nem jöttek el, a kérdőívet sem kapták meg, a helyszínen regisztráltak azonban igen. A kérdőíveket összesen 125 fő töltötte ki.

A válaszokból kiderült, hogy valamennyi könyvtártípusból érkeztek hozzánk érdeklődők, 23-tól 64 éves korig sikerült megszólítanunk a kollégákat. A legpozitívabb visszajelzés számunkra, hogy 1 fő kivételével mindenki azt mondta, hogy szeretne a jövőben is részt venni K2-es műhelynapokon, vagyis összességében elégedettek a rendezvényekkel. A kitöltők többségében elégedettek voltak a műhelynapok időpontjával, helyszínével, témájával, előadóival, időtartamával és szervezésével is. 26 fő jelezte számunkra, hogy hiányolt valamit az adott műhelynap során. Ezeket a visszajelzéseket figyelembe vettük és az azt követő műhelynapok során törekedtünk a hiányosságok kiküszöbölésére.

A kérdőívekkel egyben igényfelmérést is végeztünk, vagyis megkérdeztük a kitöltőket arról, hogy milyen témákban szeretnének még előadásokat hallani a K2 sorozat keretein belül. A 2018-2019-es évadra benyújtott pályázatunk szakmai tartalmát az érkezett visszajelzések alapján alakítottuk ki, így arra számítunk, hogy a jövőben még több kollégát sikerül majd megszólítanunk.

Ezúton is köszönjük a Nemzeti Kulturális Alapnak, hogy anyagi támogatásával hozzájárult a rendezvény sikeres és magas színvonalon történő megvalósításához.

Bognár Noémi Erika

Budapest, 2018. 07. 24.

Az egyes szakmai napok meghívói

A KÖNYVTÁRI DIGITALIZÁLÁS JELENE ÉS JÖVŐJE

A Korszerű könyvtár, korszerű szolgáltatások
K2 továbbképzési sorozat első alkalma a
Könyvtári Intézet szervezésében

Időpont:

2017. 09. 26. 10:00-13:00

Helyszín:

Országos Széchényi
Könyvtár, 1014 Budapest,
Szent György Tér 4-5-6.

Regisztráció:

[link](#)

Program

- 9.30-10.00: Regisztráció
- 10.00-10.15: Köszöntő
- 10.15-10.45: Tóth Máté (Könyvtári Intézet): Könyvtári digitalizálás Magyarországon
- 10.45-11.15: Káldos János (Országos Széchényi Könyvtár): Az Országos Széchényi Könyvtár digitalizálási stratégiája (2017-2025)
- 11.15-11.30: Szünet
- 11.30-12.00: Györfly Szabolcs (Országos Széchényi Könyvtár): Digitalizáló műhely az Országos Széchényi Könyvtárban
- 12.00-12.30: Szeberényi Gábor (PTE Egyetemi Könyvtár és Tudásközpont): Digitális tartalomszolgáltatások a Pécsi Tudományegyetemen – stratégiai célok, problémák, lehetőségek
- 12.30-13.00: Szakmai fórum
- A szakmai fórum lehetőséget biztosít a felmerülő gondolatok, szakmai kérdések megvitatására.

nka

A továbbképzési
sorozat a Nemzeti Kulturális Alap
támogatásával valósul meg
(www.nka.hu)

*A digitalizálás továbbra is a könyvtári
szakmai diskurzus egyik kiemelkedő téma.*

*A Könyvtári Intézet Digitalizálási
Stratégia elkészülte után áttekintjük a
könyvtárspecifikus feladatokat,
amelyekkel kapcsolatban várjuk az Ön
véleményét is.*

*A Könyvtári Intézet tisztelettel
meghívja Önt, hogy vegyen részt a
műhelynapunkon.*

K2

KÖNYVTÁRAK ÚJ SZEREPBEN: INNOVATÍV SZOLGÁLTATÁSOK

ADATOK

Időpont:

2017. 11. 30. 10.00-13.00

Helyszín:

Országos Széchényi Könyvtár,
1014 Budapest, Szent György
Tér 4-5-6. Díszterem, 6. emelet

Regisztráció:

<http://bit.ly/k2-20171130>

TÉMA

A változó világban a könyvtárak új kihívásokkal néznek szembe, új szerepeket vállalnak magukra. Alkalmazkodnak a megváltozott igényekhez, ezáltal korszerűbb szolgáltatásokat tudnak nyújtani. E továbbképzési nap célja az új típusú szolgáltatások, újszerű irányok és funkciók bemutatása, hazai és nemzetközi jó gyakorlatok felvázolásával.

A *Korszerű könyvtár, korszerű szolgáltatások K2* négy alkalomból álló továbbképzési sorozatának második rendezvénye a fenti témakörben várja az érdeklődőket a Könyvtári Intézet szervezésében.

TÁMOGATÓK

A továbbképzési sorozat a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával valósul meg (www.nka.hu).

nka

További támogatók:

KÖNYVTÁRI INTÉZET

PROGRAM

9.30-10.00: Regisztráció

10.00-10.10: Köszöntő

10.10-10.40: **Bognár Noémi Erika** (Könyvtári Intézet): *Közösségi iroda a könyvtárban*

10.40-11.10: **Kertész Zoltán** (Békés Megyei Könyvtár): *Könyvtár és alkotó tér*

11.10-11.25: Szünet

11.25-11.55: **Arany Zsuzsanna** (Budapest IX. Kerületi Szent-Györgyi Albert Általános Iskola és Gimnázium): *A könyvtárak gamifikációs lehetőségei*

11.55-12.35: **Tóthné Hegyi Judit** (coach): *Coaching könyvtári környezetben - a bibliocouching mint eszköz*

12.35-13.00: **Csikász-Nagy Ágnes és Szabó Piroska** (Könyvtári Intézet): *A könyvtári szolgáltatások új távlatai - Ízellő a Könyvtártudományi Szakkönyvtár új szerzeményeiből*

K2 továbbképzési sorozat:

KORSZERŰ KÖNYVTÁR, KORSZERŰ SZOLGÁLTATÁSOK

Időpont:

2018. 04. 20.

Helyszín:

ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR

1014 Budapest,
Szent György tér 4-5-6.
Díszterem, 6. emelet

REGISZTRÁCIÓ:

<https://goo.gl/forms/hkrsyouvk2kylifl2>

A továbbképzési sorozat a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával valósul meg (www.nka.hu).

KÖNYVTÁRI INTÉZET

SZENT GYÖRGY TÉR 4-5-6. BUDAPEST

A JÖVŐ KÖNYVTÁRI TEREI

A könyvtár digitális térben való megjelenése mellett a fizikai könyvtári terek sem veszítik el a jelentőségüket, de új funkciókat fognak betölteni a jövőben. A köz- és a felsőoktatási könyvtárak esetében is fontos feladat újragondolni a felhasználói igényeket. Ez alkalommal innovatív, korszerű hazai és nemzetközi megoldásokat kívánunk megismertetni a szakmai közönséggel, a kérdést több könyvtártípus szemszögéből is megvizsgálva.

A *Korszerű könyvtár, korszerű szolgáltatások* K2 négy alkalomból álló továbbképzési sorozatának harmadik rendezvénye a fenti témakörben várja az érdeklődőket a Könyvtári Intézet szervezésében.

PROGRAM:

9.30-10.00 – Regisztráció

10.00-10.10 – Köszöntő

10.10-10.40 – Dr. Virágos Márta (DE Informatikai Kar): *Innovatív könyvtári terek*

10.40-11.10 – Dr. Horváth Sándor Domonkos (Dr. Kovács Pál Könyvtár és Közösségi Tér): *Könyvtári helyiségek mint szerethető terek Győr-Moson-Sopron megyei törekvések*

11.10-11.30 – Szabó Piroska (Könyvtári Intézet): *Könyvtári terek a megújulás szolgálatában: nemzetközi kitekintés a Könyvtártudományi Szakkönyvtár új szerzeményei alapján*

11.30-11.45 – Szünet

11.45-12.15 – Mikolasek Zsófia (József Attila Megyei és Városi Könyvtár): *Könyvtári zöld terek*

12.15-12.45 – Gulyás Enikő, Nagy Andor (Könyvtári Intézet): *Egy online közösségi enciklopédia: a Cselekvő Közösségek Wiki*

EGYETEMI TECHNOLÓGIAI KUTATÁSOK K2 TOVÁBBKÉPZÉSI SOROZAT

A *Korszerű könyvtár, korszerű szolgáltatások* K2 négy alkalomból álló továbbképzési sorozatának utolsó rendezvénye az egyetemeken zajló technológiai kutatások bemutatásával várja az érdeklődőket a Könyvtári Intézet Kutatási és Szervezetfejlesztési Osztály szervezésében.

PROGRAM:

9.30-10.00 – Regisztráció

10.00-10.10 – Köszöntő

10.10-10.40 – Jávorka Brigitta (Könyvtári Intézet): Felmérés a könyvtárosok helyzetéről, társadalomban betöltött szerepéről

10.40-11.10 – Radó Rita (doktorandusz – Eötvös Loránd Tudományegyetem): Könyvtári szervezetfejlesztés a digitalizálás korában - Lehetőség és feladat

11.10-11.40 – Dr. Tóth Máté (egyetemi adjunktus – Pécsi Tudományegyetem): Személyzet nélküli könyvtárak

11.40-11.55 – Szünet

11.55-12.15 – Szabados Adrienn (hallgató – Pécsi Tudományegyetem): Koha integrált könyvtári rendszer

12.15-12.35 – Bálint István Ábrahám (hallgató – Pécsi Tudományegyetem): Mozgáskorlátozottak és érzékszervi fogyatékossgal élők könyvtárhasználatának segítése

KÖNYVTÁRI INTÉZET

BIBLIOTÉKA, NEMZETI KULTURÁLIS ALAP

Időpont:

2018. 05. 25. 10.00

Helyszín:

Országos Széchényi
Könyvtár,

1014 Budapest, Szent
György tér 4-5-6.
Díszterem, 6. emelet

Regisztráció:

https://goo.gl/forms/txgvWNAv3x4vbgp_m2

A továbbképzési sorozat
a Nemzeti Kulturális
Alap támogatásával
valósul meg
(www.nka.hu).